

DLEDU708 - Παιδική, Νεανική και Διηλικιακή Λογοτεχνία σε Τάξεις Δημιουργικής Γραφής

Τίτλος Μαθήματος	Παιδική, Νεανική και Διηλικιακή Λογοτεχνία σε τάξεις Δημιουργικής Γραφής				
Κωδικός Μαθήματος	DLEDU708				
Τύπος μαθήματος	Επιλεγόμενο				
Επίπεδο	Μάστερ				
Έτος / Εξάμηνο φοίτησης	1 ^ο ή 2 ^ο χρόνο / 1 ^ο ή 2 ^ο ή 3 ^ο εξάμηνο				
Όνομα Διδάσκοντα	Κατερίνα Καρατάσου				
ECTS	10	Διαλέξεις / εβδομάδα	13	Εργαστήρια / εβδομάδα	/
Στόχοι Μαθήματος	<p>Ο σκοπός αυτού του μαθήματος είναι να παράσχει σε διδάσκοντες/-ουσες γραμματισμού και μέντορες δημιουργικής γραφής ένα στέρεο θεωρητικό και αναλυτικό υπόβαθρο στην παιδική, τη νεανική και τη Διηλικιακή (crossover) λογοτεχνία. Οι φοιτητές/-τριες θα έχουν την ευκαιρία να εξερευνήσουν διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους η λογοτεχνία μπορεί να αποτελέσει πολύτιμο πόρο για την προώθηση της δημιουργικής ανάγνωσης και της γραφής.</p> <p>Το μάθημα «Παιδική, Νεανική και Διηλικιακή Λογοτεχνία στη Δημιουργική Γραφή» θα δώσει επίσης έμφαση στις δυνατότητες που προσφέρει η δημιουργική γραφή ως διδακτική φιλοσοφία και ως μέθοδος διδασκαλίας στο πλαίσιο του λογοτεχνικού γραμματισμού.</p> <p>Τέλος, οι φοιτητές/-τριες θα ανακαλύψουν με ποιον τρόπο η παιδική, νεανική και Διηλικιακή λογοτεχνία σε τάξεις δημιουργικής γραφής και γραμματισμού μπορεί να ενθαρρύνει την προσωπική έκφραση και την καθημερινή δημιουργικότητα, καθώς και να ενισχύει κοινωνικές και άλλες δεξιότητες και αξίες (κριτική σκέψη, ομαδική εργασία, ενεργητική συμμετοχή στα κοινά, κατανόηση και αποδοχή της πολυφωνίας, επικοινωνία με διαφορετικούς τρόπους και μέσα κλπ.).</p>				
Μαθησιακά	Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/-τριες θα μπορούν να				

Αποτελέσματα

1. Προσεγγίζουν κριτικά τη θέση της παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας σε αναλυτικά προγράμματα διαφορετικών βαθμίδων.
2. Αναλύουν τον ρόλο αφενός της δημιουργικής ανάγνωσης και γραφής ως διδακτικής μεθόδου και μεθόδου αξιολόγησης στο πλαίσιο του λογοτεχνικού γραμματισμού και αφετέρου της λογοτεχνίας ως πυρήνα της δημιουργικής ανάγνωσης και γραφής.
3. Εξηγούν τη στρατηγική σημασία των λογοτεχνικών ειδών για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας και της δημιουργικής ανάγνωσης και γραφής.
4. Αναλύουν την ειδολογική ταυτότητα κείμενων της παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας, κρίνουν τη λειτουργικότητά τους από αισθητική άποψη βάσει του είδους τους και επιλέγουν με εύστοχο τρόπο αντιπροσωπευτικά κείμενα παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας, διαφορετικών ειδών.
5. Εφαρμόζουν δημιουργική γραφή ως εκπαιδευτικοί-“συγγραφείς” σε διάφορα είδη της παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας.
6. Επιμελούνται / δίνουν ανατροφοδότηση για κείμενα διαφόρων ειδών της παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας ως εκπαιδευτικοί-“μέντορες δημιουργικής γραφής”.
7. Αξιοποιούν τα γνωρίσματα, τις τεχνικές και τα αφηγηματικά χαρακτηριστικά διαφόρων ειδών της παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας για να κινητοποιήσουν και να διευκολύνουν τη δημιουργική γραφή και ανάγνωση.
8. Ενσωματώνουν τη δημιουργική ανάγνωση και γραφή για την προαγωγή του λογοτεχνικού γραμματισμού και της δια βίου ανάγνωσης.
9. Συνδυάζουν τη λογοτεχνία με τη δημιουργική ανάγνωση και γραφή για τον σχεδιασμό μαθησιακών περιβαλλόντων και εκπαιδευτικών υλικών που προάγουν κοινωνικές και άλλες αξίες και δεξιότητες (κριτική σκέψη, ομαδική εργασία, ενεργητική συμμετοχή στα κοινά, κατανόηση και αποδοχή της πολυφωνίας, επικοινωνία και επικοινωνία με διαφορετικούς τρόπους και μέσα κ.λπ.), με αφετηρία τα κατάλληλα λογοτεχνικά είδη.

Προαπαιτούμενα	Κανένα	Συναπαιτούμενα	Κανένα
Περιεχόμενο Μαθήματος	<ul style="list-style-type: none"> • Η θέση της παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας σε αναλυτικά προγράμματα. Οι εκπαιδευτικοί και η παιδική λογοτεχνία. • Η δημιουργική ανάγνωση και γραφή ως διδακτική μέθοδος στο πλαίσιο του λογοτεχνικού γραμματισμού και η λογοτεχνία ως πυρήνας της δημιουργικής ανάγνωσης και γραφής. • Τα γνωρίσματα, οι τεχνικές και τα αφηγηματικά χαρακτηριστικά διαφόρων ειδών της παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας για δημιουργική ανάγνωση και γραφή: φανταστικό, περιπέτεια, ρεαλισμός, χιούμορ, ιστορίες ενηλικίωσης, παιδική ποίηση, λογοτεχνικό ταξίδι, χριστουγεννιάτικες ιστορίες, ροβινσωνάδες, ιστορίες με ζώα, αλληγορία / μεταφορά / συμβολισμός και είδη, λογοτεχνικό όνειρο, παραμύθι, μικρή ιστορία, αστυνομικό μυστήριο, μυθολογική και ιστορική μυθοπλασία. • Η ανατροφοδότηση για τη δημιουργική γραφή σε διάφορα είδη της παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας. Η σχέση ανατροφοδότησης, επιμέλειας, βαθμολογίας. • Κριτήρια για την επιλογή κειμένων παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας ως εκπαιδευτικού υλικού για τάξεις δημιουργικής γραφής. • Πρακτικές και τεχνικές δημιουργικής γραφής με την αξιοποίηση κειμένων παιδικής, νεανικής και Διηλικιακής λογοτεχνίας. • Η δημιουργική ανάγνωση και γραφή ως εκπαιδευτική φιλοσοφία για την υποστήριξη της διά βίου ανάγνωσης και ως διδακτική μέθοδος στο πλαίσιο του λογοτεχνικού γραμματισμού. • Οι δυνατότητες των τάξεων δημιουργικής γραφής που διαποτίζονται με ποιοτικό αναγνωστικό υλικό και κείμενα από τα κατάλληλα λογοτεχνικά είδη ως περιβαλλόντων μάθησης που προάγουν κοινωνικές και άλλες δεξιότητες και αξίες (κριτική σκέψη, ομαδική εργασία, ενεργητική συμμετοχή στα κοινά, κατανόηση και αποδοχή της πολυφωνίας, επικοινωνία και επικοινωνία με διαφορετικούς τρόπους και μέσα κ.λπ.). 		
Μεθοδολογία Διδασκαλίας	<p>Εξ αποστάσεως. Το μάθημα θα παράσχει το θεωρητικό υπόβαθρο με σύγχρονες και ασύγχρονες μεθόδους επικοινωνίας. Το σύνολο των μαθησιακών δραστηριοτήτων υποστηρίζεται από ηλεκτρονική πλατφόρμα</p>		

	<p>επικοινωνίας και μάθησης.</p> <p>Οι κύριες μαθησιακές δραστηριότητες είναι οι εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη υποχρεωτικής βιβλιογραφίας του μαθήματος • Παρουσιάσεις περιεχομένου ή κύριων σημείων ή συγκεκριμένων μελετών σε διάφορες μορφές (: power point, παρουσιάσεις με λόγο, υπομνηματισμένες παρουσιάσεις) • Διατύπωση και επίλυση αποριών σε ειδικό forum • Διάλογοι για θέματα έρευνας και ερμηνείας σε δύο ειδικά forum του μαθήματος • Ερωτήσεις, κουίζ, ασκήσεις, κείμενα θέσης κ.ά. αυτοαξιολόγησης. • Εκπόνηση εργασιών του μαθήματος • Συμμετοχή σε τέσσερις τηλεδιασκέψεις
<p>Βιβλιογραφία</p>	<p>Υποχρεωτική βιβλιογραφία</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Butcher, John S. (2002). Aspects of Travel and Movement in Children's Literature. <i>New Advocate</i>. 15 (2). [σ. 145-55] 2. Chu, P. E. (2007). Dog and dinosaur: The modern animal story. <i>Mosaic: A Journal for the Interdisciplinary Study of Literature</i>, 40(1), 79-94 3. Clausen, Chr. (1982). Home and Away in Children's Fiction. <i>Children's Literature</i> 10. [σ. 141-152] 4. Cremin, T., Mottram, M., Bearne, E., & Goodwin, P. (2008). Exploring teachers' knowledge of children's literature. <i>Cambridge Journal of Education</i>, 38(4), 449-464 5. Culler, Jonathan (2010 / 1989). Η λογοτεχνικότητα. Στο M. Angenot, J. Bessiere, D. Fokkema & E. Kushner (επιμ.). <i>Θεωρία της λογοτεχνίας. Προβλήματα και προοπτικές</i>. (μτφρ. Τ. Δημητρούλια) Αθήνα: Gutenberg. σσ. 61-81 6. Ehnes, C. (2012). "Winter Stories — Ghost Stories... Round the Christmas Fire": Victorian Ghost Stories and the Christmas Market. <i>Illuminate</i> 11 (1). [σ. 6-25]

7. Escarpit, D. (1995). *Η παιδική και νεανική λογοτεχνία στην Ευρώπη: Ιστορική ανασκόπηση*. Μτφρ. Αθήνη Στέση. Αθήνα: Καστανιώτης. σ. 132-135
8. Θεοδοσοπούλου, Μ. (2001), Το εορταστικό διήγημα. Στο *Μετ' έρωτος και στοργής. Κείμενα για τον Παπαδιαμάντη*. Αθήνα: Νεφέλη. σ. 11-17.
9. Foster, Th. (2019). *Τα μυστικά της λογοτεχνίας. Πώς να διαβάζετε τη λογοτεχνία σαν ειδικός*. Μτφρ. Γ. Ί. Μπαμπασάκης. Επιμ. Ελ. Γεωργοστάθη. Αθήνα: Κλειδάριθμος, 23-31, 51-60, 61-72, 153-157, 211-222, 259-272
10. Jameson, Fredric (2005). Παραλλαγές του ουτοπικού. Στο *Οι αρχαιολογίες του μέλλοντος. Η επιθυμία που λέγεται ουτοπία και άλλες επιστημονικές φαντασίες*. Αθήνα: Τόπος
11. Καλογήρου, Τζίνα (2003). Ιστορία, μύθος και μυθοπλασία στο έργο της Λίτσας Ψαραύτη. Στο *Τέρψεις και ημέρες ανάγνωσης*. τόμ. Β', Αθήνα: Εκδόσεις της Σχολής Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου. σ. 43- 59
12. Κανατσούλη, Μ. (2004). Χιούμορ και προκαταλήψεις. Ρεαλισμός και φανταστικό. *Ιδεολογικές διαστάσεις της παιδικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, Τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός, 2004, 97-105, 107-118
13. Κανατσούλη, Μ. (2005). Παλίμψηστα των λαϊκών, προφορικών παραμυθιών. Μορφές επιβίωσής τους στον σύγχρονο πολιτισμό της εικόνας και του γραπτού λόγου. *Σύγκριση*, 16. σ.119-138
14. Καρακίσιος, Ανδρ. (2013). *Διδασκαλία της λογοτεχνίας και δημιουργική γραφή*. Αθήνα: Ζυγός
15. Καρατάσου, Κ. (2016). Η «πρωταρχική ενότητα» απόλαυσης και κατανόησης. (Εισαγωγή στο Αφιέρωμα), Το πρίσμα και τα φίλτρα των ειδών. Η ειδολογία στην υπηρεσία του λογοτεχνικού γραμματισμού. Ηλεκτρονικό περιοδικό *Κείμενα* (22)
16. Καρατάσου, Κ. (2013). Αλληγορίες ενηλικίωσης: μορφολογική και ερμηνευτική προσέγγιση. Στο *Ελληνική παιδική- νεανική λογοτεχνία. Ιστορία, κριτική, διδασκαλία*. Επιμ. Α. Ν. Ακριτόπουλος. Αθήνα: Ηρόδοτος. [σ. 271-293]
17. Καρατάσου, Κ. (2014). «Τριλογία της ουτοπίας», εφημερίδα *Αυγή*,

- 18/10/2014 (Beth Revis, *Μέχρι την άκρη του σύμπαντος* (2011), *Ένα εκατομμύριο ήλιοι* (2012), *Αποχρώσεις της Γης* (2013), μτφρ. Αργυρώ Πιπίνη, Αθήνα, Πατάκης)
18. Κατερίνα Καρατάσου, «Από το όνειρο του Αδάμ στο μεταμυθοπλαστικό όνειρο. Περιπέτειες του λογοτεχνικού ονείρου», Αφιέρωμα: «Το όνειρο, το γέλιο και η εξέγερση στην παιδική και νεανική λογοτεχνία», *Ανέμη* 21 (2013), 127-145
19. Καρατάσου, Κατερίνα (2017). Η αστυνομική λογοτεχνία για παιδιά και νέους, τα παρακλάδια και τα μυστήριά της. Ετήσιος έντυπος *Αναγνώστης* (3). σ. 109-119
20. Κουναλάκης, Εμμ. (2015). Δημιουργική γραφή και παιδική ποίηση. Ξεκλειδώνοντας την παιδική δημιουργικότητα. Πρακτικά Β΄ διεθνούς συνεδρίου «Δημιουργική Γραφή». Επιμ. Τρ. Κωτόπουλος & Β. Νάνου. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Δημιουργικής Γραφής πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ιονίων Νήσων. [τ. 1, σ. 426-440]
21. Maxwell, D., Pillatt, T., Edwards, L., & Newman, R. (2019). Applying design fiction in primary schools to explore environmental challenges. *The Design Journal*, 22, 1481-1497
22. Ντενίση, Σ. (1997). Η διεθνής και η ελληνική πορεία του Ροβινσώνα Κρούσου και των Ροβινσωνιάδων κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα: Μια πρώτη προσέγγιση. Στο Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο. *Το Παιδικό Βιβλίο στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα*. Αθήνα: Καστανιώτης, σσ. 67 – 81.
23. Νιφτανίδου, Χ. & Καρατάσου, Κ. (2007). Όψεις και λειτουργίες της αλληγορικής αφήγησης στα *Ανθολόγια Λογοτεχνικών Κειμένων* της Α΄-Β΄ και Γ΄-Δ΄ Δημοτικού. *Πρακτικά Συνεδρίου «Η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας*. Επιμ. Γ. Δ. Καψάλης- Α. Ν. Κατσίκης. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, 17- 20 Μαΐου 2007. [σ. 651-659]
24. Παπαρούση, Μαρίτα (Δεκέμβριος 2008) Εννοιολογική μεταφορά: μ απόπειρα διδακτικής αξιοποίησης. *Κείμενα* 8, σελ. 1- 13
25. Προπ, Βλαντιμίρ (1991). *Η μορφολογία του παραμυθιού*. μτφρ. Α. Παρίσ

Αθήνα: Καρδαμίτσας. σ. 24-72, 87-101

26. Ραυτόπουλος, Δ. (1982). Μια κριτική θεώρηση του Δημήτρη Ραυτόπουλου: Ο Τουρνιέ και ο Ροβινσώνας του. Στο Μισέλ Τουρνιέ. *Ο Παρασκευάς ή η πρωτόγονη ζωή*. Μετάφραση Δ. Ραυτόπουλος. Αθήνα: Πατάκης
27. Ρηγάτου, Μ. (2010). Ιστορίες με Ανθρωποποιημένα Ζώα: «Ο Πολικός και η Μελένια» της Ειρήνης Μάρρα. Στο *Πρακτικά Α΄ Forum Νέων Επιστημόνων*, Εργαστήριο Τέχνης και Λόγου Π.Τ.Δ.Ε. - Ε.Κ.Π.Α
28. Rycik, M. T., & Rosler, B. (2009). The return of historical fiction. *The Reading Teacher*, 63(2), 163-166
29. Shavit, Z. (1980). The Ambivalent Status of Texts: The Case of Children's Literature. *Poetics Today*, 1(3), 75-86
30. Todorov, Tzvetan (1991). *Εισαγωγή στη φανταστική λογοτεχνία*. (Μτφρ. Αριστέα Παρίση). Αθήνα: Οδυσσέας
31. Τσιλιμένη, Τασούλα (2003). *Οι μικρές ιστορίες κατά την εικοσαετία 1970-1990*. Αθήνα: Καστανιώτης. σσ. 91-148
32. Τσούτσουβα, Μαρία (2010). Το Περιπετειώδες Αφήγημα στη Σύγχρονη Ελληνική Λογοτεχνία για Παιδιά και Εφήβους. Στο *Πρακτικά Α΄ Forum Νέων Επιστημόνων*, Εργαστήριο Τέχνης και Λόγου Π.Τ.Δ.Ε. - Ε.Κ.Π.Α.
33. Youngs, S., & Serafini, F. (2011). Comprehension strategies for reading historical fiction picturebooks. *The Reading Teacher*, 65(2), 115-124

Συμπληρωματικό υλικό

Άρθρα που ανανεώνονται τακτικά από περιοδικά, όπως:

- New Writing. *The International Journal for the Practice and Theory of Creative Writing*
- TEXT. *Journal of Writing and Writing Courses*
- *Journal of Creative Writing Studies*
- *Writing & Pedagogy*
- *Writing in Practice. The Journal of Creative Writing Research*

Εκπαιδευτικό υλικό

12. Αλεξάκης, Β. (2017). *Τηρουμένων των αναλογιών. Σεμινάριο δημιουργικής γραφής*. Αθήνα: Πλέθρον
13. Βακάλη, Ά.: Ζωγράφου-Τσαντάκη, Μ. & Κωτόπουλος Η., Τρ. (2013). *Η δημιουργική γραφή στο νηπιαγωγείο*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο
14. Βασιλάκη, Α. & Γιαννακουδάκης, Λ. (2009). *Η δημιουργική γραφή στο δημοτικό σχολείο*. Αθήνα: Κέδρος
15. Γρόσδος, Στ. (2014). *Δημιουργικότητα και δημιουργική γραφή στην εκπαίδευση: Από το παιδί γραμματέα στο παιδί δημιουργό κειμένων: Στρατηγικές δημιουργικής γραφής*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας
16. Corbett, P. (2016). *Έλα να φτιάξουμε μια ιστορία: 150+ δραστηριότητες δημιουργικής γραφής για παιδιά 7-12 ετών*. (Μτφρ. Κ. Γεωργούλια. Αθήνα: Πατάκης
17. Κατσαρή, Χ. (2017). *Μικροί παραμυθάδες: Οδηγός τεχνικών μυθοπλασίας για μικρά παιδιά*. Αθήνα: Μίνωας
18. Morgenstern, S. (2017). *Το σημειωματάριο του επίδοξου συγγραφέα*. Μτφρ. Χαρά Γιαννακοπούλου. Εικον. Τερέζα Μπρον. Αθήνα: Πατάκης
19. Queneau, R. (1984). *Ασκήσεις ύφους*. (Μτφρ. Αχ. Κυριακίδης). Αθήνα: Ύψιλον
20. Rodari, G. (2003). *Γραμματική της φαντασίας: Εισαγωγή στην τέχνη να επινοείς ιστορίες*. Αθήνα: Μεταίχιμο
21. Συλλογικό έργο (2016). *Παίζουμε λογοτεχνία; Το ΟυLiPo και η σοβαρότητα του παιχνιδιού*. Επιμ. Αχιλλέας Κυριακίδης. Μτφρ. Ελένη Κοσμά, Στέργιος Μήτας, Άννα Μανούκα, Σεσίλ Ιγγλέση Μαργέλλου, Αχιλλέας Κυριακίδης, Αντώνης Ιωάννου & Μιχάλης Μουλάκης
22. Χατζή, Μ. (2013). *Ο μαγικός κύριος Κολοτούμπας γράφει ιστορίες. Δημιουργική γραφή για παιδιά δημοτικού*. Αθήνα: Σαΐτα.
23. Χάισμιθ, Π. (2007) *Πώς να γράψετε ένα μυθιστόρημα αγωνίας (και δράσης)*. Μτφρ. Α. Βασιλάκου. Αθήνα: Πατάκης

Αξιολόγηση	Συνεχής αξιολόγηση 2 Βαθμολογούμενες εκπαιδευτικές δραστηριότητες / συμμετοχή σε forum: 30% Φάκελος 4 εργασιών: 20%
	Τελική αξιολόγηση Τελική εξέταση 50%
	Στο μάθημα περιλαμβάνονται εβδομαδιαίες μορφές αυτοαξιολόγησης που συνοδεύονται από οδηγίες αυτοδιόρθωσης. Η αυτοαξιολόγηση δεν βαθμολογείται.
Γλώσσα	Ελληνικά